

TRENKY NA HRADĚ

„Maminky o nás mají strach,“ říkají členové skupiny Ztohoven, která sňala prezidentskou standartu **Magazín DNES**

UMBERTO ECO
NULTÉ ČÍSLO

Nový román vychází právě DNES. Vydává nakladatelství Argo.

MLADÁ FRONTA

čtvrtek 1. 10. 2015

18 Kč

DNES

PRAŽSKÉ VYDÁNÍ

Raději si kupujte papírové kupony, prohlásil magistrát Město poprvé přiznalo, že nemá Opencard zcela pod kontrolou

Konec policejního „Velkého bratra“

Nový zákon poprvé určí, **kdy smí policie odebrat DNA** a jak dlouho ji může držet

Jakub Pokorný
s příspěvkem Václava Janouše

PRAHA Policisté letos vyřešili vraždu a znásilnění mladé ženy u rybníka v Rumburku díky zatím největšímu odběru DNA v historii. Celkem 1 500 mužů muselo odevzdat vzorek. Tomu, kdo odmítal, hrozili pokoutou.

Nejen proto je policie kritizována, že si s evidencí DNA, v níž jsou ty nejintimnější a zneužitelné údaje o statistických Čechů, dělá, co chce.

Policisté například brali násilím DNA všem vězňům, nejen těžkým zločincům. A naopak – pokud by se

po letech otevíraly některé kauzy s podezřením na justiční omyl, může se stát, že vzorky už byly vyhozeny.

Neexistuje totiž zákon, který by určil, komu a kdy smí policie vzorek odebrat a jak dlouho může profil jeho DNA v databázi držet. Nikdo – ani sebenevinnější člověk – se tak nedozví, jestli jeho údaje evidence obsahuje, či nikoli.

Změnit to má zákon, který sepsal opoziční poslanec Daniel Korte z TOP 09. „Nakládání s databází doposud upravuje jen pokyn policejního prezidenta, který byl ještě ke všemu tajný,“ vysvětluje Korte.

Jeho návrh zavádí jasná pravidla:

175 tisíc lidí

je nyní v policejní databázi DNA (údaj z ledna 2015)

DNA povinně odevzdávají jen lidé obvinění ze sexuálních a násilných zločinů. Ne podezřelí z ekonomické kriminality, u nichž to nemá valný smysl. Každý člověk bude mít

právo se policie zeptat, jestli má jeho profil v databázi, a do 15 dnů musí dostat odpověď. Povinně bude uchovávan kontrolní vzorek (sliny, krev, sperma, vlas), aby šlo v budoucnu přezkoumat, zda policejní genetici nepochybili. Profil smí být v databázi maximálně 80 let, ale ve většině případů se musí zničit dříve podle přesných pokynů.

Korteho zákon to nebude mít lehké, nejen proto, že je opoziční.

Policii totiž přidělává práci a omezuje její pravomoci. Ukáže se, zda je silnější lobby kriminalistů, nebo ochránců soukromí, protože na přípravě zákona se podílel i Úřad na ochranu osobních údajů. Ministr

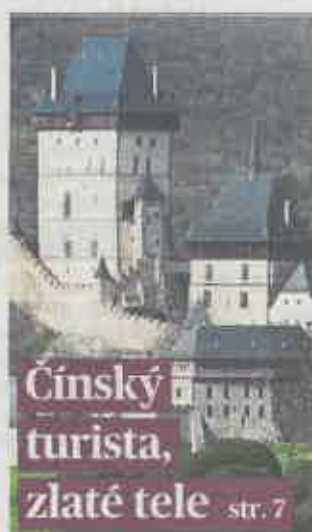
vnitř Milan Chovanec se prozatím zákonu nebrání. „Je potřeba se s právníky zaměřit na ochranu osobních údajů a nalézt nějaký funkční model,“ řekl včera Chovanec. Policejní prezident Tomáš Tuhý je opatrnější. „Zatím nevím, co by se pro nás měnilo, a proto nechci předjímat závěr policie,“ uvedl Tuhý.

Metoda DNA stojí na porovnání dědičné informace člověka, již má každý jedinečnou. Policie dnes odhalí většinu vražd právě za pomoci DNA. Riziko zneužití je třeba v tom, že díky vědě půjde z DNA brzy zjistit, jakými dědičnými nemocemi člověk trpí.

☞ **Více čtete na str. 3**

Exministr Chládek a 100 milionů str. 2

Čínský turista, zlaté tele str. 7

Rozhovor: Umberto ECO Magazín DNES

Proč Rusové nemají rádi Ameriku str. 10

Ruská operace „Asadova záchrana“ začala

Iveta Polochová
redaktorka MF DNES

DAMAŠEK, PRAHA Rusko včera vstoupilo do války v Sýrii. Moskva tvrdí, že její stíhačky začaly bombardovat tamní pozice radikálů z Islámského státu. Pozemní invazi Kreml (prozatím) vyloučil.

Šéf ruské prezidentské kanceláře Sergej Ivanov prohlásil, že hlavním důvodem pro vojenský zásah v blízkovýchodní zemi jsou obavy z návratu tisíců zradikalizovaných Rusů a obyvatel postsovětských republik, kteří se přidávají k Islámskému státu v Sýrii a Iráku.

Analytici však upozorňují, že jde hlavně o snahu Moskvy podpořit v boji režim spojence: syrského prezidenta Bašára Asada. Případně o snahu dostat se do pozice, aby Rusko mělo slovo v dalším vývoji v Sýrii.

Ruské stíhačky prý včera mířily na vojenská zařízení, sklady zbraní či paliva a komunikační sítě v provinciích Hamá či Homs.

USA a Francie ovšem radikály z Islámského státu (IS) coby hlavní cíle ruských náletů zpochybnily. Na džihádisty podle nich mířit nemohou, jelikož IS tuto oblast neovládá. Rusové by mohli bombardovat i pozice umírněnějších syrských povstalců. ☞ **Pokračování na str. 8**

Fackovací případ ředitele Korandy

Ujely mu nervy Ředitel základní školy Miroslav Koranda uštědřil výchovný policek sedmákovi, který ho urážel. Proti návrhu na odvolání ředitele se postavila velká část rodičů ostatních žáků. Foto: Petr Tondl / MAFRA

PRAHA Miroslav Koranda je v pracovní neschopnosti, polyká pilulky na uklidnění a žasne, jaký poprask se rozpoutal kolem jednoho pohlavku. Ten uštědřil jako ředitel Základní školy Glowackého v Praze 8 letos v dubnu žákovi sedmé třídy. Po chlapcově drzé poznámce mu ujely nervy.

Návrh na jeho odvolání vyvolal nevídaný odpor kolegů i rodičů ostatních žáků. „Učím šestatřicet let a jednou mi ulítla ruka. Ať už to skončí jakkoliv, jízva na srdci zůstane,“ říká Koranda.

Matce se dávno písemně omluvil a městské části zaplatil za přestupek čtyřtisícovou pokutu. Přesto záležitost není ani po pěti měsících vyřešená. „Nazývat incident pouhým pohlavkem může jen člověk, který se neseznámil s materiály. Pro mě to byl silný úder ze zadu do hlavy,“ přiklání se k žákově verzi zastupitel Tomáš Němeček, který navrhl ředitele odvolat.

Radní však k žádnému verdiktu dosud nedospěli. Návrh na odvolání ani nezařadili na program jednání, byť to měli v úmyslu už minulý týden.

Nejspíš je zastavila obří vlna solidarity, která se na podporu ředitele zvedla. Kolegové i rodiče podepisovali petice, a za ředitele se dokonce před školou demonstrovalo. Jeho příznivci argumentují, že Koranda je nejen vynikající pedagog, ale i skvělý ředitel, který za deset let ve funkci pozvedl kredit školy. (kar, vj) ☞ **Rozhovor s ředitelem na str. 4**

Jakou penzi budou mít dnešní třicátníci?

Odpoví Martin Potůček, šéf důchodové komise

KAUZA DNE v 18.00 na Rádiu Impuls

Lid vs. databáze DNA

Policisté metodu DNA mají rádi, protože díky ní vyřešili řadu zločinů. Několikrát však už narazili na ochránce soukromí. Výsledkem je i jedna soudní pře.

Jakub Pokorný s přispěním Václava Janouše

V půlce října se u vrchního soudu odehraje kauza, která by se dala pojmenovat po americku „Lid versus policejní databáze DNA“.

Jiří Pivoda se domáhá, aby ministerstvo vnitra vymazalo jeho profil z databáze DNA.

„Pan Pivoda byl obviněn z nějakého krácení daní a není důvod, aby jeho profil zůstal v databázi DNA,“ říká ředitel organizace Iuridicum Remedium Jan Vobořil, který Pivodu u soudu zastupuje. U předchozích soudních instancí už Pivoda uspěl.

Kdyby platil zákon, který navrhuje poslanec Daniel Korte, tak by nebylo co řešit. Pivodův profil by se v databázi nikdy neocitl, protože se tam smějí zanášet jen profily násilníků a sexuálních zločinců.

Odebírání vzorků krve z lidí z řad „bílých límečků“ však není jediným problémem ambiciózní kriminalistické metody.

Lék na justiční omyly

V Česku se zatím velmi opatrně začíná mluvit o tom, že ani metoda DNA nemusí být neomylná. Tedy pokud selže „lidský faktor“.

Uznávaný genetik Dan Vaněk, který dříve pracoval v Kriminalistickém ústavu, letos otevřel kauzu odsouzeného vraha Aleše Provazníka.

Tehdy dvacetiletý mladík byl odsouzen v roce 2004 za vraždu šestnáctileté kamarádky v severočeském Rumburku. V jeho případě policie našla, zjednodušeně řečeno, podezřelý čistý vzorek bez stop jiných osob, čemuž Vaněk odmítá uvěřit. „Velmi pravděpodobně byl odsouzen nevinný člověk,“ řekl v srpnu Vaněk Reflexu.

V návrhu zákona o DNA je proto povinnost uchovávat kontrolní vzorek (původní vlas, kapku krve či slinu). Z něj vždycky policie vyrobí profil (číselný kód) a až ten vloží následně do databáze. Zákon pamatuje právě na možné justiční omyly.

V Česku už se několikrát konal takzvaný hromadný odběr DNA.

V hlavní roli DNA

150 tisíc

Odsouzení a obvinění, jejichž vzorky DNA jsou uloženy v policejní databázi.

Září 2004

DNA dovedla policii k třináctiletému chlapci, který u Kmetičovy ulice zabil a zavraždil stejnou starou spolužačku.

Březen 2015

Děčínská policie objasnila sedm let staré loupežné přepadení s pomocí vzorku DNA nalezeného tehdy na místě činu a uloženého v policejní databázi.

Březen 2015

Po deseti letech se díky DNA podařilo vypátrat muže, který z obchodníka v Brně vylákal dva miliony pod záminkou výhodného nákupu cigaret. Muže odhalili v Praze při objasňování jiné trestné činnosti.

Únor 2015

Sedm let unikl spravedlnosti pachatel loupežného přepadení pošty v Poříčí nad Sázavou na Benešovsku. Odhalila jej analýza a srovnání vzorků DNA.

Únor 2014

Speciálnímu policejnímu týmu Tempus se podařilo objasnit osm let starou vraždu podnikatele z Otrokovic.

25 tisíc

Svědci, policisté, oběti atd., jejichž DNA též skrývá databáze.

Duben 2014

DNA definitivně potvrdila totožnost zpěvačky Ivetty Bartošové, která spáchala sebevraždu skokem pod vlak.

Červen 2014

Devětadvacetiletého recidivistu usvědčilo DNA ze znásilnění a vraždy mladé ženy u Pivovarského rybníka. Policie jej dopadla díky nejrozsáhlejšímu odběru DNA v historii.

Prosinec 2014

Brněnští genetici prokázali, že kosti vyzvednuté v listopadu z hromadného hrobu v pražských Ďáblicích patří farář Josefu Toufarovi, kterého v roce 1950 při vyšetřování tzv. čišoškého zázraku umlátili vyšetřovatelé Státní bezpečnosti.

Shodou okolností největší akce tohoto druhu proběhla rovněž v Rumburku, ale kvůli jiné vraždě v roce 2014, deset let po Provazníkově.

Zatímco dříve byly hromadné odběry „dobrovolné“, tady už policie adeptům za odmítnutí hrozila pořádkovou pokutou. Podle Vobořila by se mělo vyjasnit, jestli má na to právo, byť je pravda, že v aktuálním návrhu zákona o DNA se to zatím neřeší.

Komerce a DNA

S profily DNA nenakládá v České republice jen policie, ale i soukromé laboratoře. Nabízejí na bázi DNA anonymní určení otcovství. Další službou je „určení původu“, odkud

přišli předci testovaného, nebo test na vlohy a talent dětí. I tady podle poslance Daniela Korteho regulace zatím chybí, například pokud jde o povinnost mlčenlivosti a ochrany proti zneužití poznatků. Další možností je zavést pro firmy podnikající v oboru testování DNA i nějakou licenci.

„Sám jsem to do zákona nenapsal. Ale až bude návrh ve Sněmovně, vidím tam příležitost přidat tam i nějakou regulaci soukromých společností,“ říká autor zákona o DNA, poslanec Daniel Korte.

Ani tím není vyčerpán kontroverzí kolem metody DNA vyčerpán. Loni třeba vzbudil rozruch pokyn, podle kterého museli dát DNA po-

V Česku se opatrně začíná mluvit o tom, že ani metoda DNA nemusí být neomylná. Pokud selže „lidský faktor“.

vinně všichni policisté. Okamžitě protestovaly policejní odbory.

Databázi DNA spravuje právě policejní Kriminalistický ústav. „Nebráním se novému zákonu, ale dosaďme pokyn policejního prezidenta mi přijde dostačující,“ vyjádřil se

včera ředitel Kriminalistického ústavu Pavel Kolář.

Diskuse nad zákonem o DNA je zatím ryze odborná. Asi bude jedno, který poslanec je z koalice a kdo z opozice, spíše bude záležet na přístupu k ochraně soukromí.

Trefně to včera pojmenoval ministr obrany Martin Stropnický z ANO. „Žijeme v době, kdy je kriminalita na vzestupu. Na druhou stranu, zneužívání osobních dat nebo prolamování soukromí je také na denním pořádku. Já také dostávám esemesky od lidí, které neznám, a dostávám poštovní zásilky, které nechci. Ale kdybych si měl vybrat, tak bezpečnost bych stavěl na první místo,“ řekl ministr.

Justice

Šance Mašínové získat rodinný grunt ještě žije

Ústavní soud vyhověl stížnosti Zlady Mašínové, jež se soudí o rodinný statek v Lošanech na Kolínsku. Žalobu musí znovu řešit Okresní soud, který původně chyboval a stupoval příliš formalisticky. Nepovolil Mašínovou o povinnosti poskytovat koordinovaně s ostatními dědici a rovnou její žalobu zamítl. Bratři Mašínové vedli protikomunistickou skupinu, otec byl bojovníkem proti nacismu. Šest osmin na povinnosti drží stát, zbytek patří Mašínové. Podle ústavních soudců je případ výjimečný. Otec patří k největším hrdinům země. Stát by měl hledat takové řešení, aby jeho rodinný dům byl důstojnou památkou. Lépe to zabezpečí rodina než stát, naznačili ústavní soudci. (ČTK)

Školství

Smlouvy s učiteli jen na 10 měsíců budou zakázány

Uzavírání pracovních smluv s učiteli pouze na deset měsíců školního roku zřejmě bude až na výjimky koncem zakázáno. Zakáz přinese vládní novela o pedagogických pracovnících, kterou včera Sněmovna schválila. Novelu nyní dostane k projednání Senát.

Norma má především odstranit praxi některých ředitelů škol, kteří na letní prázdniny učitele opakovaně propouštějí a v září zase přijímají. Takovéto smlouvy podle ministrů dostávají zhruba čtyři tisíce učitelů, což představuje 3,7 procenta všech pedagogů, i když jsou peníze školám poskytovány na celý kalendářní rok. (ČTK)

Soud

Kajíněk se nového procesu nedočká, soud jej zamítl

Vrchní soud v Praze zamítl stížnost doživotně odsouzeného Jiřího Kajíněka proti rozhodnutí Krajského soudu v Plzni, který v červenci nepovolil obnovu jeho procesu. Potvrdil to místopředseda plzeňského krajského soudu Milan Štejer. Kajíněk chtěl dosáhnout obnovy procesu a zmírnění doživotního trestu. Jako nový důkaz měl sloužit posudek psychologa, podle něhož je Kajíněkova náprava možná. Kajíněk byl odsouzen za to, že v roce 1999 zastřelil podnikatele a jeho osobu ho strážce. (ČTK)

INZERCE

Čím lepší brus, tím oslnivější třpyt... a vyšší hodnota!

Cena diamantu byla po staletí přímo úměrná jeho váze. Šperky se osazovaly surovými kameny, a to z jediného prostého důvodu – jako nejtvrďší přírodní nerost na světě diamant nikdo nedokázal opracovat. Změna přišla až na přelomu 14. a 15. století, kdy Belgičan Lodewijck van Bercken objevil způsob řezání diamantu jiným diamantem. Od té doby se vyvíjí a zdokonaluje technika opracování diamantu, který jako surový připomíná spíše nevzhledný úlomek skla než luxusní klenot. Až mistrné řemeslné opracování mu dodá jeho slavný lesk a třpyt, díky kterému se stal uctívaným symbolem krásy.

”

Broušením ztratí diamant přes polovinu své původní váhy.

stává zářivý skvost, jehož cena dosahuje závratných výšek a navíc v čase roste. Existuje jednoduchá rovnice

z klíčových kritérií určujících cenu diamantu. Kvalitu výbrusu vždy potvrzuje certifikát s ověřením nezávislého soudního znalce – jedná se o tzv. „rodný list“, bez kterého byste diamantové šperky vůbec neměli kupovat. „Při výběru doporučuji požadovat výbrus s označením Excellent nebo Very good,“ vysvětluje Alojz Ryšavý, klenotník a majitel české šperkařské firmy ALO diamonds.

Za každým diamantovým šperkem stojí jedinečný příběh plný lidského úsilí, neobyčejného umu a vytříbeného citu pro krásu a luxus. Nejkrásnější výbrus objevil italský klenotník

58 Tolik vybroušených plošek má nejpoužívanější brilantový výbrus.

a umocňuje tak kouzlo kamene. Poznáte jej snadno – tvar je kulatý a má 33 vybroušených plošek (takzvaný

osmihranu a dalších. Závisí to na tvaru surového diamantu, ale do určité míry zde hrají roli i aktuální módní trendy.

Renomovaná česká společnost ALO diamonds se výrobou šperků s diamanty, drahými kameny a perlami zabývá již 20 let. Kolekce vznikají v Praze, v jednom z největších kreativních ateliérů ve střední Evropě. Hodnotu diamantového šperku vždy stvrdí certifikátem ověřující pravost

a původ kamene nezávislým soudním znalcem, špičkový servis i doživotní záruka na vypadnutí kamene jsou samozřejmostí.

Zamknout diamant do trezoru nebo se pochlubit jeho dokonalou krásou? Záleží jen na vás, jak s hodnotným diamantem naložíte. V tuzemsku vám mnoho „parád“ nenadělá, ale neztratí zasazením do šperku cenu? ...o tom přemýšlejte!

BUTIKY: PRAHA OC Chodov, OC Nový Smíchov, OC Černý Most / BRNO OC Olumnia / OSTRAVA Forum Nová Karolina /